

מונחים פיננסיים

אינפלציה - תהליך מתמשך של עליית מחירים. האינפלציה נמדדת על ידי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן.

דפלציה - תהליך מתמשך של ירידה במדד המחירים לצרכן.

יעד אינפלציה - טווח של עליית המחירים שאליו מכוון בנק ישראל בקביעת המדיניות המוניטרית. היעד נקבע על ידי הממשלה. כיום 1%-3%.

מדד המחירים לצרכן - מדד המתפרסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת. ביום ה-15 של כל חודש מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את המדד לשינויים שחלו במחירים בחודש הקודם.

מדד מחירי תשומות הבניה - מדד לשינויים החודשיים בהוצאה הדרושה לקניית "סל" קבוע של חומרים, מוצרים ושירותים המשמשים לבניית בתי מגורים, המייצג את הוצאות הבנייה של קבלנים וקבלני משנה. המדד משמש קבלנים לעדכון מחירי הדירות שבבנייה.

הצמדה למדד - התאמת הערך של נכס/התחייבות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

הצמדה למט"ח - התאמת הערך של נכס/התחייבות לשינויים בשער חליפין של מטבע מסוים.

תזרים מזומנים - תנועת הכספים בעסק. דוח תזרים המזומנים מציג את זרם התקבולים בניכוי זרם התשלומים במועדי ביצועם.

ריבית - מחיר השימוש בכסף בזמן נתון. הסכום שניתן להרוויח מפעילות עסקית/כלכלית או מהשקעה/פיקדון, או הסכום אותו יש לשלם למלווה תמורת סכום ההלוואה. נהוג לנקוב סכום זה כשיעור (באחוזים) מגובה הסכום המלווה. הריבית השנתית משמעה מחיר הכסף לשנה. ללווים שונים תיקבע ריבית שונה בהתאם לרמת הסיכון שהם מהווים. ככל שגובר החשש לאי יכולתו של הלווה לעמוד בהחזר ההלוואה, כך יגדל שיעור הריבית ביחס ישר לתוספת הסיכון שהוא מהווה. נהוג להציג את הריבית כתלויה במשוואה **סיכון = סיכוי**. לדוגמא, יש לצפות שהריבית על אג"ח של תאגיד העוסק בחיפושי נפט תהיה גבוהה מהריבית על אג"ח של תאגיד בנקאי ותיק ויציב שאף היא תהיה גבוהה מהריבית על אג"ח של מדינת ישראל הנחשב לאג"ח ללא סיכון. על גובה הריבית משפיעים גם עלות גיוס הכסף של המלווה, משך חיי ההלוואה, התחרות בשוק ההלוואות, וגורמים מקרו כלכליים.

ריבית בנק ישראל - הריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על ידי הוועדה המוניטרית של הבנק. עד לאחרונה הייתה הריבית מפורסמת פעם בחודש. נכון להיום תתפרסם החלטת בנק ישראל בעניין הריבית שמונה פעמים בשנה.

ריבית פריים - זו ריבית הבסיס למתן הלוואות (גם משכנתא), לחסכונות, ולמסגרת אשראי, של הבנקים המסחריים. היא מורכבת מריבית בנק ישראל (המפורסמת בכל חודש) פלוס מרווח קבוע של 1.5%. ריבית בנק ישראל כיום היא 0.1% (עשירית האחוז). המרווח הוא 1.5% ולכן ריבית הפריים כיום 1.6%.

ריבית נומינלית - ריבית הנקובה מראש על הלוואה או פיקדון כשהיא אינה צמודה למדד.

ריבית ריאלית - שיעור הריבית מעבר לעליית המחירים בתקופה מסוימת (חודש/שנה). כלומר, הריבית המתקבלת על ידי ניכוי המדד מהריבית הנומינלית. הריבית הריאלית מודדת בכמה עלה כוח הקנייה בפועל לאור עליית המחירים במשק (הריבית בפועל בהתחשב בשחיקת ערך הכסף כתוצאה מהאינפלציה באותה התקופה).

ריבית נומינלית שלילית - ריבית נומינלית שלילית על פיקדונות אינו מחזה שיגרתי מאחר שבמצב זה המפקידים יעדיפו להחזיק את כספם במזומן. כיום באירופה נהוגה ריבית כזו שמטרתה להמריץ את החוסכים להשקיע בערוצים שיאיצו את הכלכלה.

ריבית ריאלית שלילית - היא הריבית הנומינלית בניכוי האינפלציה. היא נפוצה יותר. מאחר והריבית הנומינלית חיובית (זעירה אך חיובית).

ריבית דריבית - הריבית שנצברה על הקרן מצטרפת לקרן בסוף בכל תקופת ההלוואה/הפקדה. לרוב החישוב הוא על בסיס יומי. כלומר, בכל יום מחושבת הריבית היומית (שהיא הריבית השנתית חלקי 365) והיא מתווספת לקרן כך שסכום הקרן שיחושב ביום הבא כבר כולל את תוספת הריבית מהיום הקודם.

ריבית קו ישר - הריבית שנצברה על קרן ההפקדה, ומצטרפת לקרן רק במועד משיכת הפיקדון או בתום שנה, המוקדם שבהם (להבדיל מריבית דריבית).

ריבית אפקטיבית או ריבית מתואמת - הריבית המשולמת בפועל על ההלוואה תוך תוספת הריבית דריבית וחישוב שקלול מועדי חיוב הריבית וההיטלים הנלווים (עמלות ותשלומים אחרים).

ריבית משתנה - ריבית המשתנה אחת לתקופה על פי בסיס מפתח מסוים שנקבע מראש.

ריבית קבועה - ריבית שאינה משתנה לאורך כל תקופת ההלוואה או הפיקדון.

ריבית צמודה - הצמדת גובה הריבית הנומינלית למדד כלשהו - ריבית הפריים, ריבית הליבור, ממוצע ריבית האג"ח וכדומה. בהלוואות לא אחת נהוג להצמיד גם את הקרן למדד מוסכם - מדד המחירים לצרכן, מדד תשומות הבנייה, וכדומה.

ריבית עוגן אג"ח - הצמדה לריבית של אג"ח מדינת ישראל.

ריבית הליבור London Interbank Offered Rate - LIBOR - מייצגת את גובה הריבית על פיה בנקים מוכנים להלוות האחד לשני. ריבית הליבור משמשת כריבית הנפוצה ביותר להלוואות לטווח קצר (עד 12 חודשים), ונגזרת מממוצע מסוים של ריביות פנים בנקאיות הנקבעות על ידי בנקים נבחרים המשתתפים בסקר זה. מהרגע בו מפורסמת ריבית הליבור, היא משתנה בהתאם לגורמים שונים כגון רמת הנזילות בשוק.

תוספת סיכון/פרמיית סיכון - מרכיב בריבית שהמלווה לוקח ממקבל ההלוואה כדי להבטיח את עצמו, למקרה שהחייב לא יעמוד בהחזר ההלוואה. מדובר באחוז מסוים מגובה הריבית הנומינלית.

מרווח הריבית - הפער בין הריבית שהמלווה גובה על הלוואות שהוא מעניק לבין הריבית שהוא משלם על הסכום שהוא מגייס. הפער שבין עלות גיוס הכסף למחיר הכסף שנמכר ללווה הוא מקור המרווח של הגוף המלווה.

אשראי - זכות לשימוש בסחורות ושירותים, או לקבל זכות קניין בהם, עם התחייבות לתשלום במועד מאוחר יותר. פער הזמנים שבין מועד קבלת הזכות ובין מועד התשלום בגינה הוא הבסיס לגביית ריבית.

קנייה בהקפה - קנייה בתשלום דחוי. קנייה באשראי.

דירוג אשראי - ציון הניתן לאנשים פרטיים, לחברות או למדינות, ומגדיר את יכולתן לפרוע הלוואות. חישוב הדירוג מסתמך על ההיסטוריה הפיננסית, מצב הנכסים וההון העצמי, והיקף ההתחייבויות שיש לגוף המוערך. דירוג האשראי משמש משקיעים לצורך הערכת הסיכונים הנוגעים ליכולת הפירעון של הגוף הלווה.

חברות דירוג אשראי D&B ו BDI - משרד המשפטים העניק לשתי חברות BDI, **ודן-אנד-ברדסטריט**, אישור לאסוף ולספק מידע על חברות ועל עוסקים מורשים. בהתאם לחוק נתוני אשראי, המחייב חברות המספקות מידע על עסקים בקבלת רישיון ממשלתי. ע"פ החוק, רשאי משרד המשפטים להעניק רישיונות לאיסוף ומסירת המידע על אנשים פרטיים לגופים מסחריים שעומדים בתנאים המצוינים בחוק. בעלי רישיון מתאים רשאים לאסוף ולמסור מידע על אנשים פרטיים ללא קבלת הסכמה של האדם הפרטי שעליו נאסף המידע.

תעודת זהות בנקאית - ת.ז. בנקאית הינו מסמך המכיל את כל המידע הפיננסי של הלקוח בבנק. המסמך נועד לעזור ללקוחות לדעת ולהבין את תנאי החשבון שלהם וכן לעודד את אפשרויות המיקוח של הלקוחות עם הבנקים. המטרה העקרית היא לנסות ולשפר את תנאי החשבון ולעודד מעבר של לקוחות בין הבנקים השונים.

שוק ההון - ניתן להגדיר את שוק ההון כמקום המפגש בין חברות ויחידים הזקוקים למימון (לווים) לבין חברות ויחידים המעוניינים להשקיע את כספם כדי לייצר ערך כלכלי. בשוק ההון נפגשות החברות הזקוקות לכסף עם גופים (בעלי ההון, אנשים פרטיים ומוסדות), הרוצים להשקיע את כספם על מנת שיניב רווחים. השחקנים

מרכזיים בשוק ההון הינם: **הבורסה, הברוקרים, בתי ההשקעות, המשקיעים הפרטיים, והרשות לניירות ערך.**

הבורסה – הגוף המרכז את כל פקודות המסחר של הקונים והמוכרים, מתאם ביניהן, ומעביר את הניירות מהקונה למוכר באמצעות מערכת ממוחשבת. לכל מדינה יש בורסה אחת או מספר בורסות (בישראל יש את הבורסה לניירות ערך בת"א). הבורסה בתל אביב הוקמה ב 1953 והינה בבעלותם של 27 חברי בורסה כוללים את הבנקים והברוקרים הגדולים. חברי הבורסה הם היחידים היכולים לסחור בה ישירות. תפקידיה העיקריים של הבורסה: רישום ניירות ערך למסחר, פיקוח שטף על המסחר, הפסקת מסחר בעתות חריגה מההתנהלות הסדירה (פרסום דו"חות, הודעות משמעותיות לעתיד העסק, שינויים חריגים בשער המניה), ומחיקת ניירות מהמסחר של חברות שפורקו, הפכו פרטיות, או ששווין קטן משמעותית. בבורסה נסחרים מניות, אג"ח (ממשלתיים וקונצרניים), יחידות השתתפות בקרנות נאמנות, אופציות מסוגים שונים, ועוד.

הברוקרים (חברי בורסה) – הגופים שמעבירים את פקודות המסחר אל הבורסה. הבנקים הם הברוקרים הגדולים ופרט אליהם הסמיכה המדינה מספר בתי השקעות נוספים שישמשו כברוקרים פרטיים. סה"כ יש 27 חברי הבורסה.

בתי השקעות – הגופים המוסדיים המנהלים את החסכונות הפנסיוניים של הציבור במיליארדי שקלים. בתי ההשקעות, יחד עם הבנקים, הם השחקנים הגדולים ביותר בפעילות המסחר בשוק ההון.

המשקיעים הפרטיים – כל שאר המשקיעים, שאינם הבנקים או בתי ההשקעות המוסדיים, שמבצעים פעולות מסחר בניירות ערך.

הרשות לניירות ערך – רשות מפקחת (בעלת סמכות חקירה ואכיפה) בנושאים הקשורים לשוק ההון. מטרת הרשות להגן על ציבור המשקיעים הישירים, העקיפים והפוטנציאליים בשוק ההון. הכלים המשמשים הרשות למלא את תפקידיה זה – **פיקוח על דיווחים וזרימת מידע בשוק, רישוי ופיקוח על בעלי רשיון לפעול בשוק הפיננסי, פיקוח על קרנות נאמנות, חקירות ופיקוח על עבירות בשוק ניירות הערך.**

מניה – מניה היא חלק בבעלות החברה. זוהי תעודה המציגה אחוזי בעלות והשתתפות בתאגיד (חברה בע"מ). מדובר בנכס השווה כסף. בעלות על מניות מעניקה למחזיק בהם זכות לקבלת חלק בחלוקת הרווחים של החברה ולהשתתף ולהצביע באסיפה הכללית של בעלי המניות בחברה. במקרה של פירוק החברה זכאים בעלי המניות להשתתף בחלוקת הנכסים שיוותרו לאחר פירעון חובות החברה.

כתב אופציה – אופציה היא מכשיר פיננסי המאפשר לסחור על מחירו העתידי של נכס בסיס מסויים (מניה, מטבע זר, סחורה, מדד ועוד). מוכר האופציה (כותב האופציה) מעניק לקונה האופציה את הזכות לקנות או למכור את נכס הבסיס בתאריך עתידי מוסכם בשער מוסכם (בהתאם לתנאי האופציה). האופציה משמשת את הקונה כמעין תעודת ביטוח המבטחת (תמורת תשלום מחיר האופציה) את שערו העתידי של נכס הבסיס.

חוזת עתידי – התחייבות בין שני צדדים לספק נכס בסיס כלשהו (סחורה, מטבע זר, נייר ערך) במועד עתידי שנקבע מראש ובמחיר שנקבע מראש.

אג"ח - ראשי תיבות של צמד המילים "איגרות חוב", תעודה נושאת ריבית המונפקת על ידי הממשלה או חברה, ובה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון בתאריכי פירעון שנקבעו מראש. האג"ח מונפקת לתקופה מוגבלת. זוהי למעשה הלוואה שהמנפיק מקבל מהרוכש. האג"ח גם נסחרות בבורסה. ניתן למכור אותן בכל עת ואין חובה להחזיק בהן עד ליום הפירעון. משמעות הדבר הוא שמחירן יכול להשתנות במהלך חייהן בהתאם למועד פרעון, גובה הריבית במשק, ודירוג חוסנו הכלכלי של המנפיק. האג"ח נחשבות למסלול השקעה סולידי, אך יש גם מקרים שבהם מי שהנפיק את האג"ח נקלע לקשיים ולא יכול להחזיר את ההלוואה למחזיקי האיגרות. יש סוגים שונים של אג"ח - ממשלתיות (אג"ח מדינה נטולות סיכון ולכן הריבית נמוכה), קונצרניות (חברות עסקיות. יש סיכון והריבית גבוהה יותר); אג"ח להמרה - אג"ח הניתנות להמרה במניות; איגרות מונפקות אך ורק על ידי חברות עסקיות. יש גם סוגי הצמדה שונים וסוגי ריבית שונים.

איגרת חוב להמרה - איגרת חוב שניתן להמירה למניה בשער המרה (מחיר) שנקבע מראש ופורסם בתשקיף. לאיגרת חוב להמרה תקופת חיים מוגבלת, שבסופה המחזיק בה רשאי להמירה למניה, או לקבל את כספו בחזרה בתוספת ריבית, ששיעורה נקבע מראש.

מק"מ - ראשי תיבות ל"מלווה קצר מועד". זהו סוג של איגרת חוב ממשלתית (אג"ח) קצרת מועד, המונפקת על ידי בנק ישראל לתקופה של שנה לכל היותר. המק"מ מונפק במחיר הנמוך מערכו הנקוב (מחיר הפדיון העתידי) ומכאן הרווח למי שרוכש אותו. המק"מ דומה בתכונותיו לפיקדון שקלי בנקאי, ויתרונו הוא בכך שהוא סחיר, (נסחר בבורסה כמו אג"ח אחר) ובמידה ומחזיקים אותו עד ליום הפדיון אזי התשואה בו מובטחת.

מח"מ - ראשי תיבות ל"משך חיים ממוצע". מדובר במונח מתחום האג"ח בעיקר, והוא מגדיר את משך התקופה הממוצעת בשנים עד לקבלת התשלומים מאיגרת החוב. המח"מ מהווה סוג של מדד למידת הסיכון הטמונה באג"ח. ככל שהמח"מ גבוה הוא מעיד על רגישות גבוהה יותר לתשואת האיגרת ביחס לזעזועים בשוק. מח"מים נמוכים מעידים על המצב ההפוך בו האיגרת שומרת על תנודתיות קטנה יותר.

קופת גמל – מכשיר חסכון לטווח בינוני וארוך שנהנה מהטבות מס שמטרתן עידוד החסכון – משמש בעיקר לצרכים פנסיוניים ולפיצויי פיטורין.

קרן השתלמות – סוג של קופת גמל אך לטווח קצר של 6 שנים. בשל התקופה הקצרה, משרד האוצר ורשות המס מנסים מדי פעם לבטל את הטבת הפטור ממס המוענק לחוסכים בכלי זה.

תשואה - רווח (או הפסד) בין סכום הקנייה של נכס לבין הסכום המתקבל ממכירתו (או השכרתו כנכס מניב) הנמדד באחוזים, לרוב לאורך שנה מלאה. לדוגמה קניית מק"מ לשנה ב 99 ש"ח וקבלת 100 ש"ח תמורתו לאחר כשנה מניבה תשואה שנתית של 1%. בנדל"ן רכישת דירה במיליון ש"ח, והשכרתו ב-5,000 שקל לחודש (60 אלף ש"ח בשנה) תניב תשואה שנתית של 6%.

Rate of Return ROR | Return on Investment ROI – מדד כלכלי לבחינת החזר השקעה ולהערכת הכדאיות של פעולה הכרוכה בהשקעת כסף, זמן או משאבים אחרים. המדד משמש גם להשוואה בין חלופות ההשקעה השונות העומדות בפני ארגון. חישוב המדד מתבצע באמצעות חישוב הרווח מההשקעה חלקי עלותה.

Return on Capital ROC – נוסחה לחישוב תשואה על ההון. מחושב כרווח חלקי הון עצמי.

Return on Invested Capital ROIC – נוסחה לחישוב תשואה על ההון. מחושב כרווח חלקי סך הנכסים בניכוי חובות שוטפים ומזומנים. הרעיון בחישוב הזה הוא לבודד את ההון המשמש את החברה ליצירת הרווחים. ההון שלא אמור לשמש לתשלומים שוטפים שבזמן הקרוב.

Return On Equity ROE – נוסחה לחישוב תשואה על ההון. מחושב כרווח חלקי ערך המניות המונפקות. כלומר, לא מדובר בהון העצמי של החברה ולא בשווי השוק של החברה לפיה היא נסחרת בשוק אלא רק בחלק שסחיר לציבור בבורסה.

מונחים מתחום הביטוח והפנסיה

חוק חוזה הביטוח – על פי חוק חוזה הביטוח, על החוזה לכלול שלושה מרכיבים: הצעה (שהוא הטופס שהמבוטח ממלא), קיבול (הסכמת המבטח, לבטח את המבוטח), גמירות דעת (החלטת שני הצדדים להתקשר בחוזה).

ביטוח – חוזה/הסכם חוקי בין צד א' (המבטח) לבין צד ב' (המבוטח) שבו הוסכם שהמבוטח ישלם פרמייה למבטח וכנגדה יפצה המבטח את המבוטח על נזקים המכוסים בפוליסה.

פרמיה – דמי הביטוח. התמורה הכספית שמשלם המבוטח למבטח.

פוליסה – מסמך קבוע בעל מספר חלקים (הצעה – פניית המבוטח למבטח שיקח עליו את הסיכון, פירוט הנקודות הספציפיות של אותו הביטוח, ורשימה כללית של התנאים לאותו סוג ביטוח) המפרט את תנאי החוזה בין המבטח למבוטח.

מבטח – גורם (חברת ביטוח) אשר תמורת פרמייה מקבל על עצמו לפצות את משלם הפרמייה (המבוטח) בגין נזק המכוסה בפוליסה.

מבוטח – הגורם שפנה למבטח בבקשה שייקח על עצמו את הסיכון.

זיקת הביטוח – קשר בין נשוא הביטוח לבין המבוטח. כאשר למבוטח יש אינטרס כספי בנשוא הביטוח והוא עלול להינזק כלכלית מאובדן או נזק שיגרם לנשוא הביטוח.

תום לב/גילוי נאות – הסכם בין מבטח למבוטח מתבסס על גילוי ומסירת פרטים בידי המבוטח לפי שאלות המבטח. במידה והסתבר כי היו הפרות של עקרון זה – למשל אי גילוי בשגגה, או הסתרה מכוונת, או תאור שווא מתוך כוונת מרמה – רשאי הצד הנפגע לבטל את הפוליסה. חשוב לציין שהמבוטח אינו חייב לגלות פרטים מיוזמתו אם לא נשאל עליהם.

קרן פנסיה - תוכנית לביטוח פנסיוני המבטיחה לחוסכים בה תשלום חודשי לכל ימי חייהם עם פרישתם מעבודה בהגיעם לגיל הפרישה, וכן במקרה של נכות, ופנסיה לשאירים במקרה של מות החוסך.

קרן פנסיה ברירת מחדל – במסגרת רפורמה של משרד האוצר, במטרה להגביר את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני, הוקמו שתי קרנות חדשות בהן דמי הניהול נמוכים משמעותית מאשר בקרנות הותיקות. חוסך שלא יבחר בקרן פנסיה באופן מפורש, יושקע כספו באחת מקרנות ברירת המחדל האלו.

ביטוח מנהלים – חלופה לחסכון פנסיוני (המוכרות על ידי משרד האוצר). זוהי תוכנית ביטוח חיים משולבת חיסכון. עד 2007 היו לחוסכים בביטוח מנהלים יתרונות הקשורים לקבלת הכספים בעת קרות מקרה הביטוח על פני חוסכי קרנות הפנסיה.

אקטואריה – מדע המשתמש בטכניקות מתמטיות וסטטיסטיות לפתרון בעיות כלכליות וחברתיות בהן משולבים מצבים של אי-ודאות. אדם העוסק במדע האקטואריה באופן מקצועי נקרא אקטואר. הערכת יכולתן של קרנות הפנסיה לעמוד בתשלומים נבחנת בידי אקטוארים.

דמי ניהול - המחיר שהחוסך בקרנות הפנסיה ובביטוח המנהלים משלם לחברת הביטוח עבור ניהול החסכונות הפנסיוניים שלו. דמי הניהול אינם סכום קבוע אלא משתנים מתוכנית לתוכנית. הם מחושבים כאחוז מסויים מהחיסכון המצטבר, וכאחוז מסויים מההפקדות לחסכון.

סוכן ביטוח פנסיוני – האדם המתווך בין חברת הביטוח למבוטח. סוכן ביטוח הינו שלוחו של המבטח כלפי המבוטח.

משווק ביטוח פנסיוני - עובד מטעם בית השקעות או סוכנות ביטוח ומספק הכוונה ללקוחותיו באשר לקופות הגמל, ביטוחי מנהלים וקרנות פנסיה להם יש לו זיקה.

יועץ ביטוח פנסיוני – שלא כסוכן או כמשווק שלהם זיקה למבטח ו/או לבית ההשקעות, היועץ הפנסיוני יתוגמל בשכר טרחה על ידי הלקוח (ורק על ידי הלקוח). כך יתאפשר ליועץ הפנסיוני לספק ייעוץ אובייקטיבי ללקוח ויתאפשר לו לראות לנגד עיניו את האינטרסים הבלעדיים של הלקוח תוך התחשבות בצרכיו בלבד.

אבריה כללית – נזק שנוצר בכדי למנוע סכנה גדולה יותר מאשר אותו נזק יזום. למשל, השלכת מטען מהאניה בכדי להצילה מטביעה.

אובדן כללי (טוטאל לוס) – נזק מוחלט לרכוש המבוטח שבגינו יש לשלם את מלוא סכום הביטוח הרשום בפוליסה.

תגמולי הביטוח – סכום הכסף שמשלם המבטח למבוטח כפיצוי בעקבות קרות מקרה הביטוח.

ערך מוסכם – תגמולי הביטוח מוסכמים מראש במקרה של אובדן כללי (טוטאל לוס).

פיצוי – תגמולי הביטוח המשולמים בעקבות מקרה הביטוח. במקרה של תת ביטוח הם יהיו נמוכים מהנזק, ובמקרה של ביטוחי חיים ונזקי גוף – ללא קשר לערך הכספי של הנזק.

שיפוי – עקרון השיפוי מחייב את המבטח להביא את המבוטח למצב בו היה ערב מקרה הביטוח. מדובר בביטוחי רכוש וחבויות ולא בביטוחי בריאות וחיים. שיטות השיפוי – תשלום במזומן, תיקון, החלפה, או קימום (הקמה מחדש, בעיקר של מבנים).

קימום – כאשר המבטח משקם את הנכס הניזוק (במקום לפצות את המבוטח בכסף).

כינון – חדש תמורת ישן. במקרה והוסכם על כך בעת כריתת חוזה הביטוח. התשלום לפי ערך כינון מותנה בכינון בפועל.

תחלוף/שיבוב – במקרים בהם המבטח "נכנס לנעליו של המבוטח" ותובע את צד ג' תחתיו. יעשה רק בפוליסות שיפוי ולא בביטוח חיים או תאונות/בריאות. הדבר נעשה כאשר מבטח שיפה את המבוטח בגין נזק שנגרם לו מצד ג' ועתה הוא תובע את צד ג' האשם בנזק.

ביטוח יתר – כשסכום הביטוח גבוה משווי הנכס המבוטח.

ביטוח כפל (כפל ביטוח) – כשנכס מבוטח בעת ובעונה אחת בידי יותר ממבטח אחד.

ביטוח חסר – כשסכום הביטוח נמוך משווי הנכס המבוטח.

מונחים מתחום ההתאגדויות העסקיות

עוסק פטור - עוסק הפטור מגביית מס ערך מוסף (מע"מ) בגין עסקאותיו ושאינו רשאי לקזז מע"מ בגין תשומותיו. רשות המסים בישראל קובעת מיהו עוסק פטור בהתאם לקריטריונים הקבועים בחוק. עוסק פטור מוגדר כעוסק שמחזור עסקאותיו בשנה אינו עולה על סכום הקבוע בחוק אשר מתעדכן מדי שנה על פי שיעור עליית המדד. בשנת 2016 היה מדובר על 99,000 ₪. הגדרתו של מושג זה נועדה להקל על אנשים לפעול כעצמאים תוך הגמשת חלק מהבירוקרטיה הכרוכה בכך וצמצום מספר העוסקים המורשים הרשומים במע"מ. הגדרת "עוסק פטור" מבטלת את מה שהוגדר בעבר כ"עוסק זעיר" וכ"עוסק זעיר פטור".

עוסק מורשה - עוסק אשר חייב בגביית מע"מ על הכנסותיו, אך במקביל יכול לקזז מע"מ על הוצאותיו. עסק שסכום העסקאות השנתי שלו גבוה מתקרת ההכנסות המותרות לעוסק פטור (בשנת 2016 מדובר היה על 99,000 ₪) ולכן אינו רשאי להיות עוסק פטור. קיימים מספר תחומי עיסוק אשר העוסקים בהם אינם יכולים להיות מסווגים כעוסק פטור - מתווך נדל"ן, רופא, אדריכל, אגרונום, יועץ עסקי, הנדסאי, חוקר פרטי, יועץ מס, טכנאי, טוען רבני, מנהל חשבונות ועוד.

חברה בע"מ, תאגיד - התאגדות של אדם אחד או יותר לכלל ישות משפטית בעלת מטרות, הפועלת בנפרד מבחינה משפטית מבעליה, מעובדיה או חבריה. התאגיד כשר לבצע פעולות משפטיות ולשאת בהתחייבויות משפטיות, כאילו היה אדם. התאגיד כפוף לחוקים ולתקנות המיוחדים לסוג התאגידים אליו הוא משתייך. בעלי התאגיד יכולים להיות אדם, קבוצת אנשים או תאגידים אחרים. מטרת התאגיד לייצר רווח כספי לבעליו.

מניה - תעודה שמציגה אחוזי בעלות והשתתפות בתאגיד (חברה בע"מ). תעודה זו מעניקה למחזיק בה זכות לקבלת חלק בחלוקת הרווחים של החברה ולהשתתף ולהצביע באסיפה הכללית של בעלי המניות בחברה. במקרה של פירוק החברה זכאים בעלי המניות להשתתף בחלוקת הנכסים שיוותרו לאחר פירעון חובות החברה.

חברה פרטית – תאגיד, חברה בע"מ שמניותיה מוחזקות בידי גורמים פרטיים או מספר מצומצם של בעלים.

תאגיד מדווח – חברה שניירות הערך שלה הוצעו לציבור על פי תשקיף ונמצאות בידי הציבור, או תאגיד שניירות ערך שלו נסחרים בבורסה או רשומים למסחר. ברמת הדיווח, הן חברה ציבורית והן חברת אג"ח מחויבות בכללי דיווח אחידים בכל הקשור לדיווח כספי (דו"חות כספיים), דיווח מיידי, תשקיף וכדומה.

חברה ציבורית – חברה בע"מ, תאגיד מדווח שמניותיו רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור בישראל, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל ומוחזקים בידי הציבור.

חברת אג"ח – תאגיד שמניותיו אינם רשומות למסחר, אך אשר הנפיק חוב לציבור במסגרת הבורסה. תאגיד זה מחוייב בכל כללי הדיווח של חברה ציבורית, לרבות תשקיף, דו"חות כספיים ודו"חות מידיים.

אגודה שיתופית - על פי הגדרתה בפקודת האגודות השיתופיות, אגודה שיתופית הוא תאגיד שמטרתו טיפוח החסכון, עזרה עצמית ועזרת גומלין בין אנשים בעלי אינטרסים כלכליים משותפים. לכן באופן מסורתי אגודות שיתופיות התנהלו כקואופרטיבים דמוקרטיים (קיבוצים למשל). למרות זאת, ישנן אגודות שיתופיות המתנהלות כחברה לכל דבר דוגמת אגד (שחבריה הם העובדים בה) ותנובה (שחבריה הם הספקים אשר מספקים לה תוצרת וחומרי גלם). הפיקוח על אגודות שיתופיות מסור לרשם האגודות השיתופיות, במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה.

שותפות - שותפות הינה תאגיד המשמש לתכלית עסקית של יצירת רווח לבעליו. ההבדלים העיקריים בין חברה לשותפות מצויים בקשר האישי בין השותפים המקימים את השותפות לבין השותפות עצמה. כך למשל, מוות או פשיטת רגל של אחד שותפים מפרק את השותפות. בנוסף, כל אחד מן השותפים יכול לפרק את השותפות בכל עת. מכאן ששותפיות מתאימות לניהול עסקים ארעי ביחס לחברות, כיוון שהן תלויות בשותפים עצמם. מאפיין ייחודי נוסף המשקף את הקשר ההדוק בין השותפים לשותפות מצוי ביכולת של השותפות להשתמש בתכונת האחריות המוגבלת. ניתן לקבוע שחלק מן השותפים יהיו "שותפים מוגבלים" (ובכך יהנו מתכונת האחריות המוגבלת) אך לפחות אחד מן השותפים חייב להיות "שותף כללי" ובכך להיות חשוף לתביעות נושיה של החברה. שותפות נחשבת ל"תאגיד השירי", קרי אם תאגיד אינו מתאים להגדרה של אף תאגיד אחר (חברה, עמותה, אגודה שיתופית) - נראה בו שותפות. הגוף המפקח על שותפויות בישראל, הוא רשם השותפויות, הכפוף לרשות התאגידיים במשרד המשפטים.

עמותה, מוסד ללא כוונת רווח (מלכ"ר) - לרוב עמותות מוקמות כדי לקדם מטרה לא עסקית, למשל קידום מפעלים ומטרות חברתיות או פעילות ציבורית. עמותות מתנהלות בפיקוחו של רשם העמותות במשרד המשפטים. בכל עמותה קיימים שלושה מוסדות לפחות על פי הנחיות חוק העמותות: ועד מנהל, שהוא אורגן מקביל לדירקטוריון; ועדת ביקורת וכן אספה כללית (כלל חברי העמותה) המשמשת כמוסד העליון של העמותה הבוחר את הוועד המנהל, את ועדת הביקורת ומאשרת את הדו"חות הכספיים והמילוליים של העמותה מדי שנה, וכן רשאית לשנות את תקנון העמותה ואת מטרות העמותה.

נסח חברה - נסח חברה הינו תמצית עיון על פרטי התאגיד, אשר בנוסף לפרטים הבסיסיים על התאגיד מכילה מידע על דירקטורים, בעלי מניות ושעבודים של התאגיד. שימו לב לכך שנסח חברה והמידע הכלול בו אינו מהווה תחליף כלשהו לעיון בתיק התאגיד אצל רשם החברות ואינו מהווה תחליף למידע שבספרי התאגיד עצמו המצויים במשרדו הרשום והפתוחים לעיון הציבור.

הון עצמי - משקף את השקעות הבעלים בחברה. סך כל האמצעים העצמיים של בעלי החברה. הוא מורכב מ"הון מניות" (ההון שהונפק על ידי החברה ונפרע), פרמיה על המניות (ההפרש בין המחיר לפיו הונפקו המניות לבין הערך הנקוב שלהן כיום), קרנות הון (מהוות חלק מיתרות הרווחים - עודפים - שהצטברו בחברה במשך השנים ומיועדות לשמש כרזרבה למקרים בלתי צפויים או למטרות מוגדרות כמו רכישת ציוד) ויתרת עודפים (יתרות הרווחים של החברה שלא חולקו לבעלי המניות כדיבידנד או כמניות הטבה).

הון חוזר, Working Capital - ההון הנדרש לצורך תפעולו השוטף של העסק, כולל מתן אשראי ללקוחות, בניכוי אשראי המתקבל מספקים לרכישת מלאים. ההון הנזיל של התאגיד האמור לספק את דרישות התאגיד לכיסוי הוצאותיו השוטפות. ניתן לחשב אותו במספר דרכים (שאינן בהכרח מביאות לאותן התוצאות...). **הון חוזר נטו** מחושב כנכסים שוטפים פחות התחייבויות שוטפות. ואילו **הון חוזר תפעולי** מחושב כמלאי + חוב לקוחות, פחות חוב ספקים.

מחזור ימי המזומנים - צרכי ההון החוזר של העסק המחושבים בימים. מדובר על הפער בין האשראי (בימים) שמעניק הספק לבין מספר הימים בו שהה המוצר במלאי עד שנרכש על ידי הלקוח + מספר הימים הנדרש עד שיתקבל התשלום מהלקוח. **מחזור ימי מזומנים** מחושב כימי מלאי + ימי לקוחות, פחות ימי ספקים.

חוב אבוד - חוב שהוכח כי אי אפשר לגבותו, ולכן הוא נחשב להפסד, נמחק מהמאזן ונרשם בספרי התאגיד כהוצאה.

חוב בעייתי - כלל החובות יש ספק לגבי פירעונם.

חוב מסופק - חוב שגבייתו – כולה או מקצתה – מוטלת בספק (להבדיל מחוב אבוד, שאינו ניתן לגבייה). חובות מסופקים נרשמים בספרים כהוצאה בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים", המשמש מקור לכיסוי החוב אם יתברר כי הוא הפך לחוב אבוד.

הפרשה לחובות מסופקים - הפרשה הנעשית על ידי החברה המשקפת אובדן אפשרי של סכומי אשראי שנתנה ומשמשת לכיסויים במקרה של התממשות האובדן.

דוח שנתי מבוקר – דוח פיננסי שנתי מבוקר (על ידי רו"ח) של התאגיד. בדו"ח יכללו **דוח מאזן**, **דוח רווח והפסד**, **דוח תזרים מזומנים** ו**דוח שינויים בהון העצמי**. הדוח השנתי ייחתם על ידי המנכ"ל והדירקטוריון והוא נערך ומבוקר על ידי הרו"ח של התאגיד.

דוח מאזן, Balance Sheet – דוח כספי המתאר את מצבו הפיננסי של תאגיד ליום מסוים. הוא מהווה למעשה "תצלום" של הנכסים, ההתחייבויות וההון העצמי של אותה הישות לאותו יום. בדרך כלל נערך מאזן בסוף כל שנת כספים ובחברות ציבוריות גם מדי סוף רבעון. הנוסחה היא **נכסים = התחייבויות + הון בעלים**, ומשמעותה היא שבכל רגע ורגע, כל הנכסים המשמשים את החברה ממומנים חלקית על ידי שימוש בהון הבעלים וחלקית על ידי הון זר.

דוח רווח והפסד, Profit and Loss P&L - הדו"ח החשוב ביותר לעסק – האם בתקופת הדו"ח הייתה פעילות התאגיד ריווחית או הפסדית (וכמה). דו"ח זה סוקר את פעילות החברה במהלך תקופת זמן מוגדרת (רבעון או שנה), ומפרט את ההכנסות וההוצאות של החברה, וכן את מה שנתר לחברה לאחר ניכוי ההוצאות מההכנסות - הרווח הנקי.

הכנסות, מכירות, מחזור, Revenues, Income – סך ההכנסות של העסק לתקופה.

עלות המכר, Cost of Goods Sold, COGS - עלות המכירות. העלות הישירה (חומרי גלם, עלויות ייצור ואריזה) של המוצרים שנמכרו.

רווח גולמי, Gross Profit, GP – הפער בין ההכנסות לבין עלות המכר.

רווח תפעולי, Earnings Before Interest and Taxes, EBIT – הרווח הגולמי פחות הוצאות התפעול (שיווק, הנהלה וכלליות, ביטוח, תקשורת וכד'). לפני מסי הכנסה והוצאות מימון (ריביות ועמלות).

Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization, EBITDA - רווח תפעולי ללא הוצאות מימון, מיסים, ופחת של נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים. זאת בהשוואה ל EBIT שכולל גם את הפחת של נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים.

הוצאות מימון - העלות הקשורה ישירות במימון החברה – הוצאות הריבית, הפרשי ההצמדה והפרשי השער על חובות החברה לבנקים ולגורמים אחרים המממנים אותה, עמלות בנק ועמלות סליקה.

רווח נקי לפני מס – הרווח התפעולי פחות הוצאות המימון (ולפני תשלום מס).

רווח נקי אחרי מס Net Operating Profit After Tax NOPAT - הרווח הנקי מפעולות העסק לאחר מסים.

First In First Out, FIFO – שיטת ניהול רישום למוצרים במלאי. הראשון שנכנס הוא הראשון שיוצא.

Last In First Out, LIFO - שיטת ניהול רישום למוצרים במלאי. האחרון שנכנס הוא הראשון שיוצא.

דוח תזרים מזומנים - דו"ח המפרט את תנועת המזומנים של החברה וממנה במהלך תקופת הדוח. הדוח מקוטלג לפי שינויים הנובעים מפעילות רווח והפסד, מפעילות הקשורה להשקעות ומפעילות הקשורה לגיוס הון עצמי.

דוח שינויים בהון העצמי - דו"ח שנתי המאפשר להבחין בשינויים בהון החברה כתוצאה מרווח נקי או הפסד, מהנפקת מניות נוספת, חלוקת דיבידנד או חלוקת מניות הטבה.

מאזן בוחן – דו"ח מפורט של יתרות כרטיסי החשבונות בספרי החשבונות של הישות. במאזן בוחן תקין סך פקודות היומן בצד החובה יהיה שווה לסך פקודות היומן בצד הזכות, כלומר, מאזן הבוחן יהיה מאוזן. יחד עם זאת, מאחר ולא מדובר במאזן שבוקר על ידי הרו"ח של התאגיד, סביר שימצאו בו שגיאות כאלו ואחרות.

לדוגמה עסקאות שבוצעו אך טרם נרשמו, ולהיפך, רישום שהתבצע בכרטיס לא נכון, רישום בו החיוב נעשה בצד החובה, והזיכוי נעשה בצד הזכות, וכד'.

יחסים פיננסיים – ניתן להגיע להארות ולתובנות על מצב התאגיד על ידי שימוש ביחסים פיננסיים הנגזרים מהנתונים המופיעים ב**דוח המאזן** וב**דוח הרווח והפסד**. הארות ותובנות על **נזילות העסק**, **מינוף העסק**, **כושר החזר החוב של העסק**, **צרכי ההון החוזר של העסק**, **ומחזור ימי המזומנים של העסק**.

נזילות - בחינת רמת הנזילות של העסק. מציין מהי יכולתו של העסק לפרוע את כל התחייבויותיו השוטפות באמצעות נכסיו השוטפים. **היחס השוטף** מחושב כנכסים שוטפים חלקי התחייבויות שוטפות. יחס הקטן מאחד פירושו שכמות ההתחייבויות השוטפות גדולה מהנכסים השוטפים ולכן לעסק צפויה בעייה אם יצטרך לפרוע את התחייבויותיו. כאשר היחס גדול מאחד וקטן משתיים מדובר ביחס "בריא". יחס הגדול משתיים מרמז על כך שהעסק אינו מנצל את נכסיו באופן מיטבי. יחסי נזילות נוספים הם **היחס המהיר** השונה מהיחס השוטף בכך שערך המלאי נגרע מחישוב סך הנכסים השוטפים ו**היחס המידי** ממנו מנוטרלים גם המלאי וגם חוב הלקוחות (הנחשבים נזילים פחות) וזאת בכדי לקבל יחס נזילות "ריאלי" יותר.

מינוף – בדיקה עד כמה מבוסס העסק על הון עצמי בהשוואה להון זר (הון שגויס ממקורות חיצוניים כגון בנקים, קרנות ואשראי ספקים). **הון זר ביחס להון העצמי** מחשבים כהתחייבויות חלקי הון עצמי. **והון זר ביחס למאזן** מחשבים כהתחייבויות חלקי סך המאזן.

יכולת החזר חוב, כושר החזר חוב – בדיקת היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. בדיקת היכולת של החברה לעמוד בהחזרי ההתחייבויות שלה ניתן לחשב כרווח התפעולי השנתי חלקי ההתחייבויות השוטפות (סך ההתחייבויות לשנה) + סך הוצאות המימון לשנה.

חלויות שוטפות הן חלק ההלוואה שיפרע במהלך השנה הקרובה (בתוך 12 החודשים הקרובים). **חלויות שוטפות** לכן הן התחייבויות שוטפות, בעוד ייתרת ההלוואה נחשבת להתחייבות לזמן ארוך.

תמחיר - התימחור (Costing) היא הפעולה המשמשת לחישוב עלות המוצר. בעקרון, עלות מוצר בודד מורכבת מעלות הרכש של חומרי הגלם למוצר בודד ועלויות הייצור, האריזה והמשלוח למוצר בודד + חלקו היחסי בעלויות התפעול והניהול.

המחרה - הפעולה שבה נקבע מחיר המכירה היא "המחרה" (Pricing). ההמחרה היא פעולה מתחום השיווק. מדובר בסט שלם של שיקולים ואינטרסים ובמציאת שיווי המשקל ביניהם בהתאם למטרות העסקיות שהוגדרו. בקביעת מחיר ו/או מחירי המוצר יישקלו בין השאר – תמחיר המוצר, סוג המוצר, מיתוג ומיצוב המוצר, קהל היעד, תחרות, ושיקולים אסטרטגיים נוספים.

נקודת איזון – כאשר סך ההכנסות מהמכירות שווה לסך ההוצאות (לתקופה - חודש/שנה/חיי החברה).

משיכות בעלים - בעל מניות המושך כספים מהחברה שבבעלותו, כאשר אין כוונה להשיב לחברה, משמעותן "הכנסה" בידי המושך. המועד הרלוונטי לשאלה מתי תחשב המשיכה כהכנסה הוא המועד בו הוחלט הבעלים להותיר את הכסף בידו.

שכר בעלים – לבעלי מניות החברה קיימות מספר אפשרויות למשיכת כספים מהחברה - **כמשכורת**, **כדיבידנד** או **כהלוואה (חוב בעלים)**. לכל אחת מדרכים אלו השפעה שונה על סכומי המס שהם יחויבו בגינם.

משכורת - משיכת הכסף מהחברה מוגדרת כהכנסה ממשכורת. שיעור המס יהיה בהתאם לשיעור המס השולי שחל על הנישום.

דיבידנד - החלק של רווחי החברה (**לאחר ששולם מס חברות בגינם**), שעל פי החלטת מועצת המנהלים של החברה יוקצה לבעלי המניות באופן יחסי לערך המניות שבידיהם ולזכויותיהם בחברה. גובה הדיבידנד אינו משקף בהכרח את רווחיה של החברה בתקופה שקדמה לחלוקתו. דיבידנד ישולם אך ורק מתוך כלל הרווחים המצטברים של החברה ואסור לשלמו מתוך הון החברה. מותר לחלק דיבידנד מרווחי שנה שוטפת אפילו אם הפסדים קודמים לא כוסו במלואם. דיבידנד יכול להיות משולם במזומנים או בשווה מזומנים. גם חלוקת מניות הטבה מתוך רווחים נחשבת לדיבידנד. בעל מניות רגיל יהיה חייב במס על דיבידנד בשיעור 25% ואילו בעל מניות מהותי יהיה חייב במס בשיעור של 30%.

חוב בעלים - כל משיכת כספים של בעל מניות בחברה, שאינה מוגדרת כשכר או דיבידנד, וכן כל תשלום של הוצאה פרטית דרך החברה, נחשבים כחוב של בעל המניות לחברה. ניתן לסגור את יתרת החוב של בעל המניות בהחזרת הכספים לחברה, או על ידי הגדרת החוב כמשכורת או דיבידנד ותשלום המס הרלוונטי בגינם. במידה ובעל המניות אינו סוגר את יתרת החוב, הרי שבהתאם לדיני מס הכנסה ניתן לראות בחוב כהלוואה לכל דבר המחויבת בריבית (כשהחברה מחוייבת במע"מ על הריבית הנחשבת כהכנסה) וכשאף ייתכן שהלווה יידרש להציג בטוחה להלוואה.

הלוואת בעלים - כאשר בעל המניות בחברה מלווה לחברה סכום כסף מכספו האישי, או כשהוא נמנע מלמשוך סכומי כסף שהחברה חייבת לו ושנרשמו כבר בספרים כהוצאה מוכרת, סכום זה ירשם לזכותו כהלוואת בעלים לחברה. כאשר בעל המניות ימשוך חזרה את הסכום או חלק ממנו, יתרת החוב תצטמצם או תתאפס. משיכה זו אינה מחוייבת במס נוסף.

בונוס – סוג של תגמול משתנה (Variable Pay) המשולם לעובד בהתקיים תנאים שהוגדרו מראש. דוגמאות לתגמולים משתנים הם גם גמול על שעות נוספות, תמריצים שונים ועמלות.

שכר ברוטו - סך כל רכיבי השכר ששולמו לעובד לפני שהופחתו מהם ניכויים כגון מס הכנסה, ביטוח לאומי, וביטוח בריאות ועוד. בחישוב השכר ברוטו לוקחים בחשבון את השכר הבסיסי ורכיבי שכר נוספים, כגון דמי הבראה, דמי חופשה, החזר הוצאות נסיעה, אחזקת רכב, ועוד. גם שווי ההטבות שהן חלק מהשכר ברוטו לצורך מס כגון רכב צמוד אשר משמש את העובד גם מחוץ לעבודה נכללות בשכר ברוטו. השכר ברוטו משמש בסיס לחישוב המסים החלים על השכר.

שכר נטו - שכר ברוטו בקיזוז כל ניכויי החובה והניכויים האחרים (ניכוי למס הכנסה, לביטוח לאומי וביטוח בריאות) הינו השכר נטו לתשלום (מה שמקבל העובד בפועל). ניכויים אלו מחושבים על פי קריטריונים שנקבעים בחקיקה כגון גובה השכר ומצבו האישי של העובד. בנוסף לניכויי החובה מתבצעים ניכויים שונים המהווים חלק מהסכמי השכר כגון ניכויי קופת גמל, קרן השתלמות, ביטוחי מנהלים, וניכויי מקדמות ומפרעות.

עלות שכר מעסיק - ההוצאה הכוללת של המעסיק לשם תשלום שכר העובד. בנוסף לשכר ברוטו כוללת עלות המעסיק את עלויות ההטבות לעובד כגון עלות הרכב צמוד שניתן לעובד ואת עלות ההפרשות לצד ג' כגון הפרשת המעביד לדמי ביטוח לאומי, לקופות גמל ולפיצויי פיטורים, וכן מסים החלים לעתים על המעביד בהתאם לשכר ששילם.

מושגים בנקאיים

המחאה (צ'ק, שיק) - הוראה כתובה לבנק לשלם למוטב סכום כסף מסוים מחשבון העו"ש של נותן הצ'ק.

המחאה (צ'ק) למוטב בלבד – צ'ק שרק האדם ששמו נקוב עליו רשאי לפדות אותו, ולא ניתן להסב אותו לאדם אחר.

היסב - במידה והמוטב קיבל צ'ק ללא מגבלות "למוטב בלבד" הוא יוכל להעביר אותו לצד ג' על ידי חתימה שלו על גב הצ'ק, החתימה נקראת היסב.

המחאה דחוייה (צ'ק דחוי, ממסר דחוי) - צ'ק עתידי, המחאה מעותדת. צ'ק שנמסר למוטב כאשר בתאריך הפרעון נרשם תאריך עתידי. לא ניתן לפרוע צ'ק זה לפני מועד הפרעון הרשום עליו.

המחאה חוזרת (צ'ק חוזר) - הצ'ק לא כובד על ידי הבנק בו מתנהל החשבון. אם זה מסיבות טכניות (תאריך שגוי, הסבה חסרה, חתימה חסרה) או בשל א.כ.מ (אי כסיו מספק) כלומר צ'ק ללא כסיו. מתן צ'ק ללא כסיו הוא עבירה פלילית. כלומר, אדם אשר הוציא צ'ק בידיעה כי הבנק אינו חייב לפרוע אותו בתאריך הנקוב עובר עבירה פלילית שדינה מאסר שנה או קנס כספי (עד 22,900 ₪ נכון לשנת 2015), או פי ארבעה מהסכום הנקוב בצ'ק (לפי הסך הגבוה יותר).

חשבון עובר ושב (עו"ש) - חשבון בנק שבו מתנהלות פעולות של כניסת מזומנים ויציאתם.

חשבון חוזר דביטורי (חח"ד) - חח"ד (חשבון חוזר דביטורי) כמו עו"ש אך מיועד ללקוחות עסקיים ולרוב עם מסגרת אשראי גדולה יותר מזו שבחשבונות עו"ש.

חשבון מוגבל - חשבון עו"ש/חח"ד שהבנק סירב לכבד מספר מסוים של צ'קים (10) שנמשכו ממנו בתוך פרק זמן מסוים. מחשבון שהוכרז כמוגבל לא מתאפשרת העברת כספים (אם אין בו יתרת זכות המתאימה לסכום ההעברה), וחל איסור משיכת צ'קים ממנו לכל משך תקופת ההגבלה. ההגבלה למעשה מנטרלת את השימוש החופשי בחשבון ומעמידה בפני הלקוח קשיים ועוגמת נפש, ומגבלות נוספות כגון איסור על פתיחת חשבון חדש אשר מאפשר משיכת צ'קים, אישור להתמנות כמיופה כוח עבור חשבונות בנק מהם ניתן למשוך צ'קים, ואישור להיות מורשה חתימה בחשבונות מסוג זה. ההגבלה מדווחת לבנק ישראל ומפורסמת ברשימות לידיעת הציבור. ניתן לאתר חשבונות מוגבלים באופן פשוט באתר בנק ישראל על ידי מספר החשבון, מספר הסניף וקוד הבנק. תקופת ההגבלה נמשכת כשנה אחת.

חשבון מוגבל חמור – בעל חשבון מוגבל שהמשיך ומשך צ'קים ללא כסיו בטרם חלפו שלוש שנים מתום תקופת ההגבלה שלו, יוגדר בתור לקוח מוגבל חמור. הגבלה זו תוטל גם על לקוח שמשך צ'קים ללא כסיו מחשבון אחר שבבעלותו במהלך תקופת ההגבלה. תקופת ההגבלה בגין הגבלה חמורה נמשכת שנתיים ובמהלכה מוגדרים כל חשבונות הבנק של הלקוח כמוגבלים.

אובליגו - התחייבות. סכום כל ההתחייבויות של הלקוח לבנק - מסגרת האשראי (מנוצלת, וייתרה לניצול) יתרות הלוואות שטרם נפרעו, ערבות בנקאית, הלוואות וחובות בכרטיסי האשראי, שעבודים.

פק"מ פיקדון קצר מועד - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה, עד שנה, הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל. לפיקדון מספר מאפיינים, כגון תקופת הפיקדון, סכום הפיקדון, סוג הריבית, האם הפיקדון יתחדש אוטומטית עם סיומו, ואם הוא יתחדש, האם יתחדש בסכום הקרן בלבד או בסכום הקרן והריבית יחדיו.

מסגרת אשראי - סכום המשיכה המירבי שתאגיד בנקאי הסכים לכבד משיכות מחשבון עובר ושב (או חח"ד) של הלקוח ביתרת חובה (אוברדרפט/מינוס).

סולו - סכום האשראי שמוענק ללקוח ושאינו מכוסה בביטחונות אלא ניתן על סמך הערכת חוסנו הכלכלי של הלקוח בידי הבנק.

הלימות/יחס הלימה - יחס הלימות ההון שדורש בנק ישראל מהבנקים פירשו שעל הבנק לדאוג לכך שאחוז מסוים מסך האשראי שהבנק מעניק ללקוחותיו חייב להיות מגובה בהון עצמי. יחס הלימות ההון נועד להבטיח כי הון הבנק גדול מספיק כדי לספוג הפסדים שעלולים לנבוע מתיק האשראי, מתיק ניירות הערך או מסיבות אחרות. אם יחס הלימות ההון שנקבע הוא 10%, אזי על כל 100 שקל של נכסי סיכון צריך הבנק להחזיק עשרה שקלים של הון עצמי. נכון להיום, בנק ישראל דורש מהבנקים לעמוד ביחס הלימות הון ליבה מינימלי של 7.5%, כלומר הון הבנק צריך להיות לפחות 7.5% מסך נכסי הסיכון שלו.

עמלות בנק – סכומי כסף שהבנק גובה מהלקוחות בעבור פעולות הנעשות בחשבון הבנק שלהם וביניהן **עמלת שורה, עמלת הקצאת אשראי, עמלת דמי ניהול, עמלת חליפין ועמלת דמי עריכת מסמכים.**

עמלת שורה - עמלה הנגבית בגין כל פעולה שמבצע הלקוח בחשבון ושאינו בה ריבית.

עמלת הקצאת אשראי - חיוב של הבנק בגין מסגרת האשראי שהקצה. החיוב מתבצע אחת לרבעון.

עמלת דמי ניהול - עמלה הנגבית בגין ניהול החשבון ע"י הבנק- נגבית מראש מידי רבעון.

עמלת חליפין - עמלה הנגבית בגין כל עסקת מטבע זר - מכירה או קניה.

עמלת דמי עריכת מסמכים - עמלה מדורגת שנגבית בגין נטילת הלוואה או הקצאת אשראי חדש.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק הנדרש לה בהתאם לדרישות מצד נותן שרות או ספק זה או אחר. הבנק מתייחס לסכום הערבות כאל מסגרת אשראי נוספת שהוא העניק לבעל החשבון.

Letter of Credit LC מכתב אשראי, אשראי דוקומנטרי - מסמך המונפק על ידי אדם או גוף מסחרי (בנק) כהתחייבות בלתי חוזרת לשלם לצד שכנגד את ערך הסחורה. מכתב אשראי משמש גם כשיטת תשלום עבור עסקה שבה יצואן יכול לפדות את מכתב האשראי ולקבל עבורו תשלום. מכתבי האשראי משמשים בעיקר בסחר הבינלאומי, בעסקאות ייבוא/ייצוא בעלות שווי משמעותי.

ניכיון צ'קים - מדובר בפעולה די נפוצה, בעיקר אצל בעלי עסקים, שבה הם מקבלים הלוואה מגוף מסחרי (בנק מסחרי ו/או גופים פרטיים שזהו תחום עיסוקם) על חשבון צ'ק עתידי (צ'ק מעותד) הרשום לפקודתם. הגוף שמבצע את ניכיון הצ'ק גובה כמה אחוזים מערך הלוואה עד ליום פירעון הצ'ק והבנק או החברה המנכה מעבירים את הצ'ק לרשותם עד ליום הפירעון. לא בכל מקרה מבוצע ניכיון של צ'ק; הדבר תלוי בחברה שהוציאה את הצ'ק ובמעמד המפקיד בנק/בחברה המנכה. חשוב לדעת שהאחריות על כך שהצ'ק לא יחזור היא על המפקיד עבורו בוצע ניכיון, והוא יצטרך להחזיר את הסכום בעצמו אם הצ'ק יחזור. במקרים אחרים (לא אחת בניכיון צ'קים בשוק האפור) האדם שפנה לבצע ניכיון שיקים יקבל את הסכום כבר באותו היום (בניכוי עמלה) מהגוף הפיננסי שזה תחום עיסוקו, ואותו הגוף יעביר לבעלותו את הצ'ק וגם ידאג לפרעונו. כך יוכל בעל העסק ליהנות מרובו של הסכום שנרשם לזכותו.

שש"כ - שיעבוד שוטף כללי (שיעבוד שוטף צף - Floating Charge) - שעבוד על כל נכסי החברה (אשר עשויים להשתנות כתוצאה מהפעילות העסקית של העסק, כגון מלאי, נכסים ויתרת חייבים) לטובת הנושה. שיעבוד זה נרשם אצל רשם החברות והוא אינו מופעל על ידי הנושה אלא בקרות אותו אירוע מוסכם בין החברה לבין הנושה שבגינו נרשם השעבוד. היתרון שמוצאת החברה בחתימה על שעבוד שוטף כללי לטובת הנושה הוא כי באין בטוחה אחרת, יקבל הנושה כבטוחה מלאי שממילא מצוי בחברה ומתחלף מידי יום מבלי שהשעבוד יפריע לחיי המסחר התקינים של העסק.

שיעבוד שלילי (Negative Pledge) - סעיף בחוזה הלוואה בו מתחייב הלווה שלא לשעבד נכס מסוים לשום גורם. שעבוד שלילי אינו מקנה למלווה זכות הנאה אוטומטית מהנכס במקרה של אי עמידה בהתחייבויות וכן אינו מקנה למלווה זכויות יתר על נושים אחרים. שעבוד שלילי מגן על המלווה בעיקר במקרה של שיעבוד צף. במידה ולא נרשם שיעבוד שלילי עלול הלווה לשעבד לעצמו את הנכסים בשעבוד ספציפי כך שבמקרה של חדלות פירעון הנושה לא יוכל לממש את השיעבוד. שיעבוד שלילי ניתן לרישום רק כסעיף בחוזה הלוואה כך שבמקרה של הפרה, הנושה חייב לאחוז באמצעים משפטיים למימוש זכותו.

מכתב הסכמה בין בנקים - מכתב הסכמה מבנק אחד לבנק שני ליצירת שעבוד לבנק השני, ו/או הסכמה למשכון נוסף (פארי פאסו) על דירת מגורים המשועבדת לבנק ו/או הסכמה למשכון נוסף, על נכס כלשהו.

פארי פאסו (Pari Passu) – שני שעבודים שונים או יותר על אותו הנכס השווים בדרגתם.

פאסיבה - שם כללי להשקעות לדוגמא: פיקדונות ניירות ערך. חשבון בנק פאסיבה מאפשר ללקוחות לנהל את השקעות ללא צורך בשירותי עובר ושב

אקטיבה - שם כללי לאשראי (מסגרת אשראי, ערבויות, הלוואות).

יום עסקים - יום שבו פתוחים רוב סניפי הבנקים. בימי א' עד ה' יום העסקים מסתיים בשעה 18:30, ובימי ו' וערבי חג – בשעה 14:00.

יום ערך - היום בפועל שבו חשבונו של לקוח מחויב/מזוכה בגין עסקה פיננסית. לעיתים החיוב או הזיכוי בגין עסקה מסוימת אינו מתבצע ביום העסקים שבו בוצעה העסקה.

הלוואות ומימון

מימון - המילה מימון מקורה במילה ממון, כשהמושג מימון פירושו גיוס כספים למטרה כלשהי. הכוונה היא לצורך לשלם (לספק תמורה חליפית) עבור קבלת בעלות על משאב כלשהו או את ההיתר להשתמש בו – למשל נדל"ן, תשתיות, סחורה או שרות.

גיוס הון - המושג גיוס הון (או גיוס מימון או גיוס כספים) מתאר את מכלול הפעולות הנדרשות לגישור הפער שבין ההון הנדרש לביצוע מטרה כלשהי לבין ההון המצוי באותה העת בידי העסק או היזם.

הלוואה - סכום כסף שמלווה (למשל בנק) נותן ללווה (למשל לקוח של בנק), ועל המקבל הכסף להחזיר אותו במועד/ים מאוחר/ים יותר ועל פי תנאים שנקבעו מראש. סכום ההחזר כולל ריבית ולעיתים גם הצמדה.

קרן – הסכום שהלווה קיבל מהמלווה. זהו הסכום שעל הלווה להחזיר למלווה בתוספת ריבית.

ריבית - מחיר השימוש בכסף בזמן נתון. הסכום (שמוצג כאחוז מסכום הקרן) אותו יש לשלם למלווה תמורת סכום ההלוואה. הריבית השנתית משמעותה מחיר הכסף לשנה. הריבית כוללת את מחיר הכסף וכן תוספת סיכון.

הלוואה מוניטרית - הלוואה שבנק ישראל מעמיד לתאגידים הבנקאיים לפרק זמן שנקבע מראש, בשיטה של מרכז מדורג על הריבית. ההלוואות הן כנגד ביטחונות שהוגדרו על ידי בנק ישראל.

הלוואה אפותקאית - הלוואה אפותקאית היא הלוואה כנגד משכון. כלומר משכנתא.

משכנתא - נכס מקרקעין הממושכן לטובת מלווה כבטוחה להלוואה. הלוואה כשנכס הנדל"ן משמש כבטוחה מכונה בפי כל "משכנתא".

משכנתא הפוכה - נכס מקרקעין הממושכן לטובת מלווה כבטוחה להלוואה (כלומר, משכנתא). במשכנתא הפוכה החזרי המשכנתא אינם משולמים כמו בהלוואת משכנתא רגילה (תשלום חודשי של קרן וריבית), אלא מדובר בהלוואת בלון כשהריבית הנצברת מצטרפת לחוב הכללי אותו יש להחזיר במועד סיום ההלוואה כפי שנקבע בעת קבלתה. מועד הסיום יכול להיות זמן מוגדר מראש, או ארוע מוגדר – מעבר לבית אבות או מוות.

הלוואת גרייס (חסד. כלומר הבנק עושה חסד עם הלווה) - הלוואה שבה תשלום הקרן, ולעיתים גם התשלום הראשון של הריבית, נדחה למועד מסוים בתוך תקופת ההלוואה (לרוב בין שלושה חודשים לשנה). תקופת הגרייס מסייעת ללווה להתארגן תזרימית לפני שיתחיל לשלם את החזרי הקרן.

הלוואת בלון/הלוואת גישור/הלוואת בולט – גירסה מורחבת של הלוואת גרייס. הלוואה שבה תשלומי הקרן נדחים עד לתום תקופת ההלוואה שהוגדרה ושבהמלכה ישלם הלווה לבנק את הריבית והפרשי המדד בכל חודש. בסוף התקופה ישלם הלווה את כל הקרן. זו הלוואה המיועדת עבור מי שצריך סכום כסף בדחיפות, וידוע שהוא אמור לקבל סכום דומה בתום התקופה שיאפשר לו לכסות את ההלוואה.

הלוואת זכאות - הלוואה הניתנת באמצעות בנק ממקורות המדינה. התנאים לקבלת הלוואת זכאות נקבעים על ידי המדינה עם זאת, מרגע שההלוואה הועמדה, הבנק מחויב לנהוג כלפי הלקוח שנטלה על פי אותם קריטריונים החלים על הלוואות מכספיו שלו, אלא אם כן מצוין אחרת.

הלוואה משלימה - הלוואה שניתנה מאמצעיו של הבנק בנוסף כהשלמה להלוואה מוכוונת ולאותה מטרה.

גרירת הלוואה - שיעבוד נכס חלופי במקום הנכס הממושכן לשם הבטחת החזר ההלוואה ללא שינוי בתנאי ההלוואה הקיימים, אלא מסיבות סבירות, שיובאו לידיעת הלווה.

הלוואת סאב-פריים (subprime) - הלוואות סאב-פריים הן הלוואות שניתנו בארה"ב ללווים בסיכון גבוה (כאלו שלא החזירו הלוואות בעבר או שלא היו להם נכסים או מקורות הכנסה טובים מספיק כדי לשמש ערבויות להלוואה) לרכישת נדל"ן. הלוואת סאב-פריים היא מסוכנת למלווה בשל הסיכון שהלווה לא יחזיר את ההלוואה ולכן הלוואת סאב-פריים ניתנת בשער ריבית גבוה יותר מאשר הלוואה רגילה. שער הריבית הגבוה נועד לפצות על סיכון האשראי הנוסף הכרוך במתן הלוואה שכזאת.

הלוואות חוץ בנקאיות - הלוואות חוץ בנקאיות הן ההלוואות הנפוצות ביותר כיום בישראל מאז המהפכה שהתחוללה לפני מספר שנים בתחום זה כאשר הממשלה אפשרה לגופים נוספים חוץ מהבנקים להציע לציבור הרחב הלוואות בריבית. ההלוואות ניתנות הן לפרטיים והן לעסקים. החל מהלוואות בסכומים של עשרות אלפי שקלים הניתנות דרך הטלפון תוך אישור כמעט מיידי והמשך בהלוואות שניתנות מגופים שונים (קרנות, חברות ביטוח, חברות כרטיסי אשראי, גופי מימון ייעודיים, הלוואות במימון המונים, נדבנים ועוד. תהליך הבקשה והאישור משתנים בהתאם לערוץ הנבחר, גובה ההלוואה, מטרתה, כושר החזר של הלווה ועוד.

קרנות - גופים חוץ בנקאיים (ברובם) שגייסו הון במטרה להלוות אותו (כהלוואות חוץ בנקאיות) לקהל יעד מוגדר. יש קרנות פילנתרופיות שגייסו את ההון מתורמים שונים (קרן נתן, קרנות הסוכנות, קרן קורת, הקרן להלוואות ללא ריבית ועוד) והם מלווים אותם לאנשים פרטיים או לעסקים בקשיים, יש קרנות במעורבות ממשלתית (הקרן בערבות המדינה, קרן מופת, המדען הראשי לדוגמה) שקלה היעד שלהם הוא יזמים, עסקים חדשים או עסקים בקשיים, ויש קרנות בנקאיות (קרן פועלים, קרן לאומי וכד') שמלווים לעסקים קטנים ובינוניים. ועוד.

פקטורינג הלוואת פקטורינג היא שיטת מימון לעסקים הנותנת לעסק הלוואה שלכאורה, לא צריך להחזיר אותה. מדובר בגרסה של **נכיון צ'קים דחויים**. אם יש לעסק הכנסות עתידיות מלקוחות החייבים כסף לעסק בשל תנאי התשלום, ואם אותם הלקוחות הם גופים יציבים, חברות מימון (בנקים ואחרות) רוכשות מהעסק את החוב בתנאי עמלה מסוימים והעסק מקבל את הכסף באופן מיידי בניכוי העמלה שנקבעה מראש.

קרנות הון סיכון (Venture Capital Fund, CV) - קרנות פרטיות המשקיעות כספים במיזמים אשר הערכת הסיכונים בהם היא גבוהה, מתוך ציפייה לתשואות גבוהות במקרה של הצלחתם. קרנות הון סיכון הן דרך השקעה מקובלת ונפוצה לגיוס הון לצורך השקעה בחברות הזנק ("סטארט-אפ") מתחום ההיי טק.

מימון המונים Crowd Funding או Crowdfunding - שיטה פיננסית למימון מיזמים, עסקים וארגונים המבוסס על כספים המושקעים או נתרמים על ידי מספר רב של אנשים פרטיים. מימון המונים משמש לקידום מגוון של מטרות כגון תמיכה באמנים המבקשים סיוע מאוהדיהם, מימון חברות הזנק, פרויקטים עסקיים, קמפיינים פוליטיים, התמודדות עם מצבי חירום ואסון, הלוואות עמית לעמית (Peer to Peer), מימון סרטים עצמאיים ופרויקטים עיתונאיים, יצירת תוכנה חופשית ועוד.

הלוואות P2P (Peer to Peer) - ידוע גם כ**הלוואות עמית לעמית**, כ**הלוואות המונים** או **הלוואות חברתיות** - תחום פיננסי המתפתח בשנים האחרונות (כחלק מתחום מימון המונים) ומאפשר לאנשים ולעסקים קטנים לקבל הלוואות, לא מובטחות (הלווה אינו מעמיד בטוחה למלווה כחלק מתנאי ההלוואה כהגנה מפני חדלות פרעון), (הממומנות על ידי אנשים וחברות אחרות, בדרך כלל, צדדים שלישיים לא קשורים. כל זאת, מבלי לעבור דרך גורמי התיווך המסורתיים כגון בנקים, חברות כרטיסי אשראי או גופי מימון חוץ בנקאיים אחרים. מרכיב בסיסי בתחום ההלוואות עמית לעמית הוא השימוש באינטרנט כזירת מפגש ללווים ולמלווים.

ביטחונות או בטוחות - נכסים ששועבדו לטובת המלווה כדי להבטיח את החזר ההלוואה על תנאיה. בדרך כלל משמשים כביטחונות פיננסיים כגון: מניות, איגרות חוב, פיקדונות וצ'קים דחויים. בהלוואות משכנתה הנכס הנרכש הוא המשמש כביטחון לפירעון ההלוואה.

שעבוד - מונח משפטי המגדיר הקצאת נכס או קבוצת נכסים שישמשו כבטוחה לקיומו של חוב. בהקצאת השיעבוד יוגדר גם היתרון שמוענק לנושה מסויים על פני נושים אחרים. כלומר, קביעת סדר הנשייה. שעבוד מתאפיין בדרך כלל בהגבלות על עבירות הנכס המשועבד, כך שהנושה יוכל לממש את השעבוד במקרה שבו אין החוב מקויים. כן מאופיין השעבוד במתן זכות קדימה ביחס לנכס המשועבד על פני נושים שאינם מובטחים בשעבוד, בהליכים כפירוק חברה, הוצאה לפועל או פשיטת רגל.

משכון - שעבוד נכס כערובה לחיוב. הוא מאפשר לנושה להיפרע מהנכס ששועבד לו אם לא יסולק החוב. משכון נוצר בהסכם בין החייב לבין הנושה. די בהסכם כדי שהמשכון יהיה תקף (ויזכה את הנושה להיפרע מהמשכון אם לא סולק החיוב) אף ללא רישום המשכון. לא כך המצב לגבי נושים אחרים של החייב, כלפיהם יהיה כוחו של המשכון יפה בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק המשכון. לרוב, על נושים אלה לנקוט בפעולה נוספת על מנת לשלל את המשכון כלפיהם. משמעות השכלול הינה, שהנושה יהיה עדיף על פני נושים אחרים של החייב לגבי הנכס הממושכן ויכול להיפרע ממימוש הנכס הממושכן לפני הנושים האחרים. הדרך העיקרית של השכלול היא רישום המשכון בלשכת רשם המשכונות. חשוב לציין שקיומו של משכון רשום קודם

אינו מונע רישומו של משכון נוסף, לרבות אם צוין בהודעת המשכון הראשונה כי קיימת מגבלה על רישום משכון נוסף. ואולם, רישומו של המשכון הנוסף אינו מעיד על תוקפו של משכון זה

רישום שיעבוד - לרוב דורש השעבוד רישומו במקום המיועד לכך כלשכת רישום המקרקעין, רשם המשכונות או רשם החברות וזאת כתנאי לתוקפו כלפי צד ג' שעליו לדעת על השיעבוד. אם נרשם השעבוד, הוא דבק בנכס גם אם זה נמכר לצד ג', דהיינו: הנושה רשאי לממש את השעבוד ולגבות את חובו אף אם הבעלות בנכס המשועבד עברה לצד ג'. אותו נכס עצמו ניתן לשעבוד מספר פעמים לנושים שונים, בדרגות שונות, כאשר זכותו של נושה לו שעבוד מדרגה ראשונה קודמת לזכותו של נושה לו שעבוד מדרגה שנייה, וכן הלאה. המונח "פארי פאסו" (Pari Passu) "מתייחס לשעבודים שונים על אותו נכס שדרגתם שווה.

רשם המשכונות רשם המשכונות מנהל את מאגר המשכונות. במאגר המידע נכללים הודעות רישום משכון, הודעות על שינוי פרטי המשכון, הודעות על ביטול משכון ועל הארכתו, פרטי הנושה, החייב והנכס הממושכן. כל פעולה המוגדרת כמשכון צריכה להירשם ברשם המשכונות על מנת להבטיח את זכויות הנושה בנכס ובכדי לאפשר לצד ג' לעיין ולבדוק האם נכס כלשהו ממושכן.

לוח סילוקין - טבלה המפרטת את דרך סילוקו ההדרגתי של חוב על פי תנאים שהוגדרו מראש .

לוח סילוקין לפי שיטת שפיצר - טבלה המפרטת את דרך סילוקו ההדרגתי של חוב ומבוססת על החזר חודשי קבוע (למעט הפרשי הצמדה, אם ישנם) לכל אורך תקופת הלוואה. בתחילת התקופה רכיב הריבית בכל תשלום גבוה, והוא הולך ופוחת בכל תשלום, ובמקביל גדל עם הזמן רכיב הקרן בתשלומים.

לוח סילוקין לפי קרן שווה - מסלול החזר הלוואות בו החזר הקרן קבוע לכל התקופה אך גובה החזר החודשי הכולל משתנה והוא הולך וקטן לאורך התקופה שכן תשלומי הריבית קטנים ככל שיתרת הקרן מצטמצמת. במסלול החזר זה סך תשלומי הריבית הנם הנמוכים ביותר ביחס לשאר מסלולי החזר הקיימים (שפיצר, בולט, בלון) עבור תקופות הלוואה זהות.

עמלת פירעון מוקדם - עמלה הנגבית במקרים מסוימים בעת פירעון מוקדם של הלוואה. מהותה היא פיצוי כלכלי למלווה בגין ההפסד שעלול להיגרם לו כתוצאה מהפירעון המוקדם.

תספורת, הסדר חוב - אירוע משפטי המשנה את תנאי החוב של חייב כלפי נושיו כאשר השינוי הוא לטובת החייב. הסדר חוב מאפשר לחייב המצוי במצוקה פיננסית, לדון מחדש בתנאי חובותיו, במטרה לשפר את מצב הנזילות שלו, או לחזור מחדש למצב של נזילות, כך שיוכל להמשיך בפעילותו הרגילה. הסדר חוב נבדל מהליך חדלות פרעון בכך שהוא יותר הסכמי – במקום הכפייה על כלל מחזיקי החוב, המאפיינת את הליכי חדלות הפרעון, קיימת הסכמה חוזית בין הנושים לחייב על הפחתת שיעור החוב.

חדלות פירעון - מצב בו חייב אינו יכול לפרוע את חובו, כאשר משאביו אין בהם בכדי לשרת את מלוא סכום החוב כלפי כל אחד מנושיו. כאן נדרשת התערבותו של בית המשפט שמטרתו לקבוע את יעוד הנכסים שנתרו בידי החייב. דיני חדלות הפירעון עוסקים בחייב שאינו יכול לשלם, בניגוד לחייב שאינו רוצה לשלם (שזה מוסדר בדיני אכיפת החיובים, ובעיקר הוצאה לפועל). חדלות פירעון אינה מקלט מפני העיקרון לפיו חוזים יש לקיים. במסגרת דיני חדלות הפירעון, גם זכויות הנושים מוגנות, לעתים אף בכבדות. חדלות פירעון אינה נוחה עבור החייב עצמו, עליו מוטלות סנקציות משמעותיות מרגע הכניסה להליך.